А К Т
лісопатологічного обстеження лісових насаджень Димерського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» державного підприємства «Ліси України» на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів

26 лютого 2026 року с. Катюжанка

На звернення філії «Столичний лісовий офіс» державного підприємства «Ліси України» (далі – філія «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України»), лист № 2954/40.1.9-2026 від 18.02.2026 року, згідно пунктів 2 - 6 Санітарних правил в лісах України затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 р. № 555 (далі – Правила), комісією в складі: начальника відділу державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі – ДСЛП «Київлісозахист») Валерія ЧАВЧЕНКА, інженера-лісопатолога ДСЛП «Київлісозахист» Валерія ГУТНІКОВА, начальника Димерського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Івана ШИЙКИ, лісничих Хутірського (Дачного), (Приморське) лісництва Валентина ЛУЦИШИНА, Деснянського лісництва Владислава ВЕРБИ, Вищедубечанського (Тарасівського), (Лебедівського) лісництва Євгена БРУЯ проведено лісопатологічне обстеження окремих лісових насаджень Димерського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, а саме вибіркової санітарної рубки (далі – ВСР) у 2026 році.

Таксаційна характеристика лісових насаджень, що пропонуються для проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів, наведена нижче за матеріалами базового лісовпорядкування 2015 року.

У таблиці 1 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулось внаслідок пошкодження **стовбуровими шкідниками**.

таблиця 1

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа що потребує ВСР	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню, куб. метрів на 1
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар			
Хутірське (Дачне)	93	15	1.6		1.6	10С3	91	0.65	1	27	36	380	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	10
Хутірське (Дачне)	94	7	14.0	(7)	1.8	10С3+БП	86	0.70	1	26	36	405	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	25

Хутірське (Дачне)	99	4	4.5	(2)	2.9	8С32БП	91	0.60	1	27	40	270	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	5
Хутірське	171	17	0.9		0.9	10С3	51	0.70	1	18	20	240	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	10
Хутірське	185	2	11.0		11.0	10С3+БП	76	0.70	1	23	32	325	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	5
Хутірське	185	6	2.6		2.6	8С32БП	52	0.90	1А	21	26	350	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	15
Хутірське	185	10	0.7		0.7	10С3	59	0.90	1А	25	32	500	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	20
Хутірське	187	4	9.1	(3)	7.8	9С31БП	76	0.75	1	23	32	350	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	5
Хутірське	188	2	1.5		1.5	10С3+БП	66	0.70	1	21	28	320	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	10
Хутірське	188	3	1.2		1.2	10С3+БП	76	0.70	2	22	28	350	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	10
Хутірське	188	10	1.2	(2)	0.9	10С3	51	0.60	2	15	20	160	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	5
Хутірське	189	1	0.7	(2)	0.4	10С3+БП	91	0.70	1	27	40	425	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	30
Хутірське	196	9	3.6		3.6	10С3	66	0.70	1А	26	32	380	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	15
Хутірське	208	12	1.6	(2)	1.0	10С3	86	0.70	1	27	40	410	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	35
Хутірське	212	9	1.0	(2)	0.5	10С3	91	0.70	1	28	40	460	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	70
Хутірське	217	7	1.3	(2)	1.2	4С33Д32БП1ОС	63	0.60	1	21	28	220	2	великий та малий соснові	10

														лубоїди,синя соснова златка	
Хутірське	217	10	3.5	(3)	2.5	10С3+БП	62	0.70	1	23	28	320	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	10
Хутірське (Приморське)	352	2	19.2	(4)	17.6	8С31Д31БП	66	0.60	2	18	20	210	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	15
Хутірське (Приморське)	353	3	6.3	(7)	0.2	10С3+БП	96	0.70	1	27	40	420	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	40
Хутірське (Приморське)	362	4	4.0		4.0	10С3+БП	81	0.70	1	26	32	425	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	10
Хутірське (Приморське)	366	11	3.3	(4)	1.2	10С3+БП	63	0.85	1А	24	24	470	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	30
Хутірське (Приморське)	369	1	15.2	(6)	11.5	10С3+БП+ДЗ	64	0.60	1А	27	32	350	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	5
Хутірське (Приморське)	398	2	4.8		4.8	10С3+БП	53	0.85	1А	23	20	430	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	20
Хутірське (Приморське)	398	3	2.7		2.7	8С3(81)2С3(96)+ДЗ	81	0.70	1	26	32	400	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	10
Хутірське (Приморське)	398	7	0.9		0.9	10С3+БП	69	0.85	1А	26	24	470	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	20
Хутірське (Приморське)	398	9	7.3	(6)	0.7	10С3+ДЗ+БП	96	0.70	1А	30	32	480	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	45
Хутірське (Приморське)	398	9	7.3	(7)	1.2	10С3+ДЗ+БП	96	0.70	1А	30	32	480	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	25
Хутірське (Приморське)	398	14	0.6		0.6	10С3	91	0.60	1	28	32	370	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	20
Хутірське (Приморське)	407	2	4.6		4.6	10С3+ДЗ+БП	86	0.60	1	28	32	390	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	30

Хутірське (Приморське)	407	3	1.0		1.0	10С3+ДЗ	81	0.60	1	27	36	360	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	25
Хутірське (Приморське)	407	5	0.9		0.9	10С3	91	0.80	1	29	32	490	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	20
Хутірське (Приморське)	407	6	3.8		3.8	10С3	86	0.50	1А	29	36	325	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	20
Хутірське (Приморське)	407	7	3.3		3.3	10С3+ДЗ+БП+ОС	96	0.70	1А	30	40	470	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	5
Хутірське (Приморське)	407	8	0.9		0.9	10С3+БП	96	0.70	1	28	40	470	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	40
Хутірське (Приморське)	408	5	1.1		1.1	7С33ДЗ	111	0.50	2	27	40	270	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	5
Хутірське (Приморське)	408	7	2.3		2.3	10С3+ДЗ	86	0.70	1А	29	36	510	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	10
Хутірське (Приморське)	408	8	1.4		1.4	10С3+ДЗ	116	0.50	1	30	40	340	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	15
Хутірське (Приморське)	408	9	3.9		3.9	9С31ДЗ	86	0.70	1А	30	40	465	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	10
Хутірське (Приморське)	408	10	1.3	(2)	1.0	10С3+ДЗ+БП	86	0.70	1	28	32	485	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	20
Хутірське (Приморське)	408	11	0.5	(2)	0.4	10С3+ДЗ	66	0.80	1А	27	32	470	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	20
Разом			**149.3**		**112.1**										
Деснянське	312	5	2.2		2.2	10С3+ДЗ+БП	64	0.70	1	24	26	365	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	25
Деснянське	312	8	2.0		2.0	10С3	91	0.60	2	24	34	325	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	40

Деснянське	312	11	0.8		0.8	8С3(76)2С3(91)+БП	76	0.70	1	25	28	350	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	20
Деснянське	312	23	0.4		0.4	8С3(86)2С3(46)	86	0.60	2	22	28	260	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	35
Деснянське	312	25	2.0		2.0	8С3(86)2С3(46)+БП	86	0.60	2	22	28	260	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	10
Деснянське	313	2	0.3		0.3	10С3	86	0.60	2	23	34	290	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	20
Деснянське	313	3	4.3	(2)	4.1	6С34БП	71	0.60	1	24	28	200	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	15
Деснянське	313	10	0.8		0.8	10С3	91	0.60	1	26	36	320	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	30
Деснянське	321	1	7.9		7.9	10С3	91	0.60	1	28	38	380	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	25
Деснянське	322	6	0.3		0.3	10С3	86	0.50	1	25	38	280	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	15
Деснянське	323	1	0.7		0.7	10С3	86	0.70	1	28	30	460	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	15
Деснянське	323	3	2.8	(2)	1.5	10С3+БП	86	0.70	1	27	40	400	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	30
Деснянське	323	3	2.8	(3)	0.8	10С3+БП	86	0.70	1	27	40	400	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	40
Деснянське	328	7	0.6		0.6	10С3	91	0.60	1	27	32	360	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	30
Деснянське	328	8	1.8		1.8	10С3	81	0.60	1	27	36	360	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	20
Деснянське	328	9	0.6		0.6	10С3	91	0.70	1А	30	36	450	2	великий та малий соснові	45

														лубоїди,синя соснова златка	
Разом			**27.5**		**26.8**										
Вищедубечанське (Тарасівське)	409	8	6.7		6.7	10С3+БП	81	0.70	1	26	32	370	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	10
Вищедубечанське (Тарасівське)	410	4	9.8	(5)	6.0	10С3+ДЗ	91	0.70	1	27	30	390	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка, омела австрійська	30
Вищедубечанське (Тарасівське)	410	5	9.7	(5)	7.4	10С3+БП+ДЗ	81	0.70	1	26	32	415	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	20
Вищедубечанське (Тарасівське)	436	5	2.6		2.6	10С3	96	0.45	1	28	36	280	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка, омела австрійська	25
Вищедубечанське (Тарасівське)	437	1	4.8	(3)	2.7	10С3	101	0.60	2	26	32	345	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка, омела австрійська	20
Вищедубечанське (Тарасівське)	443	2	15.2	(14)	1.5	10С3	91	0.55	1	26	36	300	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка, омела австрійська	20
Вищедубечанське (Острівське)	472	4	3.4	(2)	2.8	10С3+ДЗ+БП	101	0.55	1	30	44	380	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	35
Вищедубечанське (Острівське)	530	13	0.9		0.9	9С31ДЗ+БП+ВЛЧ	59	0.60	1А	26	34	320	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	15
Вищедубечанське	543	4	1.9		1.9	8С31ВЛЧ(91)1ВЛЧ(50)	91	0.60	1	28	40	360	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	40
Вищедубечанське	544	5	0.6		0.6	10С3+БП+ДЗ	60	0.70	1А	24	28	390	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	35
Вищедубечанське	544	9	2.6		2.6	7С3(106)2ВЛЧ1С3(70)+БП	106	0.70	1	28	36	360	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	20

Вищедубечанське (Лебедівське)	607	1	9.2	(2)	7.6	10С3	91	0.60	1	28	36	385	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка, омела австрійська	20
Вищедубечанське (Лебедівське)	607	6	2.3		2.3	10С3	101	0.60	2	25	36	320	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка, омела австрійська	20
Вищедубечанське (Лебедівське)	632	6	9.5	(3)	8.7	10С3	76	0.70	1	23	28	340	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка, омела австрійська	15
Вищедубечанське (Лебедівське)	655	6	7.2	(2)	6.9	10С3+БП	66	0.80	1А	25	28	430	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка, омела австрійська	15
Вищедубечанське (Лебедівське)	655	7	1.4		1.4	10С3	106	0.50	2	26	40	280	2	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка, омела австрійська	15
Разом			**87.8**		**62.6**										
Всього ВСР			**264.6**		**201.5**										

Результати обстеження

Обстежені насадження характеризуються незадовільним лісопатологічним станом – всиханням різної інтенсивності. Причинами погіршення лісопатологічного стану насаджень, наведених у таблиці 1, є діяльність стовбурових шкідників.

Вищевказані насадження пошкоджувалися стовбуровими шкідниками в минулих роках, характеризуються змішаним всиханням соснових деревостанів (наявні як групове так і поодиноке всихання). Дерева сосни, що потребують видалення, відносяться до дерев IV (відмираючі), V (свіжий сухостій) та VI (старий сухостій) категорій стану (крона дуже ажурна, хвоя світло-зелена або жовтувато-зелена, характеризуються частковим опаданням кори, дерева відпрацьовані стовбуровими шкідниками, хвоя, гілки другого і третього порядків відсутні). Переважаючими видами стовбурових шкідників, які призвели до всихання дерев сосни звичайної, є лубоїд сосновий малий з відпрацюванням стовбурів дерев сосни в зоні тонкої кори, ходи якого можна спостерігати на поодиноких вивалених деревах з категорії старий сухостій, зламаних вершинах дерев сосни внаслідок бурелому, та великий сосновий лубоїд, синя соснова златка з відпрацюванням стовбурів дерев сосни в зоні товстої кори. Також внутрішні тканини стовбурів в місцях поширення личинкових ходів стовбурових шкідників характеризуються наявністю «синяви», яка характерна при поширенні її збудників - офіостомових грибів.

Крім того, в обстежених соснових насадженнях спостерігаються сухостійні дерева (V та VI категорій стану, неліквідні дерева) другорядних листяних порід. Причинами всихання берези повислої та вільхи чорної є ураження трутовиком справжнім, бактеріальною водянкою, всихання дерев осики відбулося внаслідок ураження трутовиком несправжнім осиковим, пошкодження дуба звичайного дубовою бронзовою златкою. Такі дерева, які явно відносяться до дерев V (свіжий сухостій) та VI (старий сухостій) категорій стану (наявні плодові тіла дереворуйнівних грибів або дупла на стовбурах, масові водяні пагони, гілки другого та третього порядків відсутні, опадання кори), потребують відбору при проведенні вибіркових санітарних рубок з залишенням поодиноких дерев для дотримання вимог пункту 26 Правил.

В даних насадженнях має місце нахил стовбурів більше ніж 30 градусів від вертикальної осі, дерев з дугоподібно зігнутими стовбурами та, які зависли на поруч ростучі дерева внаслідок шквальних поривів вітру в попередні роки, та дерев природного відпаду. Насадження мають знижений рівень загальної стійкості, що відповідно характеризується утворенням всихаючих дерев та дерев свіжого сухостою. Спостерігається накопичення старого сухостою різних термінів давності. Утворенню відмираючих та сухостійних дерев безумовно сприяли посухи в минулі роки, зниження рівня грунтових вод, екстремальні короткотривалі метеорологічні умови, тощо). Як наслідок, всі ці процеси призвели до підвищення зростання чисельності стовбурових шкідників та прогресування хвороб лісу.

Також треба зазначити, що на даний час у соснових деревостанах, а саме у Вищедубечанськькому (Лебедівському) лісництві кв. 410 вид. 4, кв. 436 вид. 5, кв. 437 вид. 1, кв. 443 вид. 2, кв. 607 вид. 1,6 кв. 632 вид. 6, кв. 655 вид. 6,7 відбувається ослаблення через ураження їх рослиною напівпаразитом омелою австрійською *(Viscum album)*. Заселення нею в кронах дерев спостерігається слабкого та середнього ступенів, а в середньому становить 3-5 кущів на одне дерево. Первинне ослаблення через пригнічення омелою її фізіологічних функцій веде до поступового відмирання частини гілок в кроні, яке одночасно супроводжується, а надалі підсилюється заселенням стовбуровими шкідниками.

У таблиці 2 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулось внаслідок ураження **кореневою губкою**.

таблиця 2

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа що потребує ВСР	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню, куб. метрів на 1 гектар
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар			
Вищедубечанське (Лебедівське)	607	5	8.1		8.1	10С3К	76	0.70	1	25	32	390	2	коренева губка	10
Разом			**8.1**		**8.1**										
Всього ВСР					**8.1**										

Результати обстеження

В насадженні, яке є осередком кореневої губки *(Heterobasidion annosum*), а саме Вищедубечанське (Лебедівське) лісництво кв.607 вид.5 площею 8,1 га, спостерігається дифузний характер всихання. Характерною візуальною ознакою є наявність поодиноких сухостійних та дерев з помітним нахилом від вертикальної осі внаслідок ураження грибом кореневої системи і викликаний цим грибом корозійно-деструктивний тип гнилі (строкату ситову). Зовнішні ознаки ураження, де активно проходить розвиток КГ проявляються в зменшені річного приросту, ажурності крон, укорочені хвої, хвоя втрачає блиск, набуває блідозелений відтінок, пізніше жовтіє та легко осипається. В подальшому насадження заселились стовбуровими шкідниками (великим та малим сосновими лубоїдами, синьою сосновою златкою).

ВИСНОВОК

За наслідками проведеного обстеження, з метою поліпшення санітарного стану насаджень Димерського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» для покращення лісопатологічної ситуації та упередження поширенню комплексу стовбурових шкідників, рекомендуємо провести на вищезазначених ділянках лісу загальною площею **209,6 га вибіркові санітарні рубки (ВСР)** з інтенсивністю рубки **5–70 м^3/га** окомірно.

Всього обстежена площа по даному підприємству складає **209,6** гектарів, в тому числі по головній причині призначення:

- стовбурові шкідники – 201,5 гектарів,
- коренева губка – 8,1 гектарів.

Проведення ВСР не призведе до зменшення повноти нижче встановленого показника визначеного в пункті 27 Правил.

Даним обстеженням нових осередків первинних шкідників та хвороб лісу не виявлено.

Осередків карантинних шкідників та хвороб дерев не виявлено. Рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, при обстеженні також не виявлено.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводилась силами лісової охорони філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України».

РЕКОМЕНДАЦІЇ

ВСР провести в 2026 році згідно Правил з використанням найефективніших методів і технологій запобігання негативному впливу на стан навколишнього природного середовища.

З метою оздоровлення та запобігання зараженню або пошкодженню суміжних насаджень, рубки провести в максимально стислі терміни з одночасним знищенням порубкових залишків. Оптимальний термін проведення ВСР – І півріччя 2026 року.

Лісовій охороні підприємства вести постійний лісопатологічний моніторинг за санітарним станом насаджень, своєчасно виявляти осередки прояву і поширення шкідників та хвороб.

Акт складено в трьох примірниках:

1. Центральному міжрегіональному управлінню ЛМГ;
2. Філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України»;
3. ДСЛП «Київлісозахист».

Підписи членів комісії:

_____ Валерій ЧАВЧЕНКО

_____ Валерій ГУТНІКОВ

_____ Іван ШИЙКА

_____ Валентин ЛУЦИШИН

_____ Владислав ВЕРБА

_____ Євген БРУЙ